

Prognosrapport februari 2023

Lågkonjunktur att vänta

BNP föll med 0,5 % under fjärde kvartalet 2022. Sveriges Kommuner och Regioners (SKRs) prognos för 2023 är att BNP blir 1 % lägre än 2022. Hushållens konsumtion och vikande bostadsinvesteringar är det som tydligast bidrar till produktionsminskningen.

Det höga ränteläget förväntas kvarstå. Korta marknadsräntor väntas stiga ytterligare då centralbankernas styrräntor höjs. Även inflationen beräknas kvarstå på en hög nivå även om den sjunker något, bland annat till följd av lägre energipriser. Ett svagt konjunkturläge framöver kommer att dämpa inflationen då företagen kommer att få allt svårare att höja sina priser.

Svensk arbetsmarknad är fortfarande stark, men vissa tecken på försvagning anas. Sysselsättningen kommer troligen att minska under året till följd av konjunkturedgången. Prognosen är att antalet arbetslösa i Sverige stiger från 7,5 % 2022 till 8,2 % i årsgenomsnitt 2023.

Den på kort tid förändrade samhällsekonomin har stor påverkan på ekonomin för kommunen. Det som framförallt påverkar är de höga räntenivåerna, de ökade pensionskostnaderna samt den höga inflationen vilket ger betydligt i högre prisindexhöjningar. De höga resultatnivåerna under de senaste åren för kommunen som helhet kommer inte vara möjliga att uppnå de närmaste åren.

Helårsprognos kommunen totalt 15,1 mnkr

Helårsprognosen för kommunen beräknas till 15,1 mnkr mot budgeterat 24,6 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på 9,5 mnkr. Sektorerna inkl. ofördelad budget för pris och löneökningar förväntas redovisa ett överskott om 0,9 mnkr. I sektorernas prognos ingår ett uppskattat el-stöd på 2,6 mnkr. Årsprognos för sektorerna exkl. el-stödet uppgår till ett underskott på 1,7 mnkr. Skatteintäkterna och generella statsbidrag har förbättrats jämfört mot budget, medan pensionskostnader och finansiella poster har försämrats.

En första prognos för de finansiella målen visar att varken verksamhetens resultat som andel av skatter och statsbidrag eller självfinansieringsgraden av nettoinvesteringarna uppnår målnivåerna för 2023. Resultatnivån i nuvarande prognos når endast upp till 1,4 % av skatter och statsbidrag. Den låga resultatnivån tillsammans med den höga investeringstakten gör att möjligheten att nå de finansiella målen är kraftigt begränsad. Se mer information om självfinansieringsgraden under rubriken investeringar.

Politisk verksamhet och revision, 0,5 mnkr

Beslut om ökade arvoden togs under 2022 och budgeten för förtroendevalda höjdes därmed från 2023. Redan under hösten 2022 kunde vi dock konstatera att budgeten var lite väl högt tilltagen och därför redovisas redan nu ett överskott på 0,5 mnkr.

Sektor ledning och verksamhetsstöd, 0,2 mnkr

Positiv budgetavvikelse med 0,2 mnkr bedöms för utvecklingsenheten. Det beror på högre bedömda intäkter från Migrationsverket. Den vanliga schablonersättningen från Migrationsverket når knappast upp till budget, men dygnersättningen enligt massflyktsdirektivet för Ukraina ger mycket pengar i början på 2023. HR-enheten har till 2023 utökats med ny bemanningsenhet, där budgetmedel saknas för arbete mot delar av sektor samhällsutveckling. Detta beräknas dock inte bli någon negativ avvikelse då intern intäkt från verksamheten ska tillföras.

Sektor lärande, -3,6 mnkr

Ett förväntat underskott finns inom grundskolan med 2,6 mnkr och inom gymnasiet med 1,7 mnkr.

Grundskolans underskott består av att den anpassade grundskolan (särskolan) behövt utöka med personal under vårterminen på grund av stor elevgrupp, vilket beräknas ge underskott om 0,35 mnkr. Den stora delen inom grundskolans underskott om 2,2 mnkr avser personalkostnader som dels handlar om särskilt stöd men också svårigheten att organisera inom budget när elevantalet på en skolenhet sjunker ett enstaka läsår eller när klasser blir för små för att gå ihop sig ekonomiskt.

För gymnasiet handlar det om ökade kostnader för köp av plats i annan kommun. Bedömningen är att den genomsnittliga kostnaden per plats ökat med 4 % jämfört med förra året och ger då en differens om 2 %, jämfört med budgetkompensationen på 2 %.

Sektorsövergripande finns en mindre reserv för kostnadsökningar inom anpassad grundskola, köp av plats

Prognosrapport februari 2023

i annan kommun och skolskjuts om 0,7 mnkr som kan möta det förväntade underskottet 2023.

Övriga verksamhetsområde bedöms ha en ekonomi balans med budgeten. Beslut har ej tagits kring när renoveringen ska genomföras av Varekils förskola men det finns risk för stora kostnader i samband med det för bland annat ersättningslokaler.

Åtgärder som vidtas med anledning av underskottet inom grundskolan är ett fortsatt arbete och fokus på personalplaneringen inför läsåret 2023-2024.

Sektor omsorg, 0 mnkr

Helårsprognosen beräknas i dagsläget till +/- 0 trots det överskott som redovisades för föregående verksamhetsår. Förklaringen är att det finns flera osäkerhetsfaktorer och förändrade förutsättningar jämfört med föregående år som kan påverka utvecklingen och där det i nuläget är för tidigt att fullt ut se effekterna.

Inför 2023 aviserade Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om en höjning av arvodesnivåerna samt översyn av villkoren till familjehem. Det innebär att istället för den årliga höjningen som följer löneutvecklingen för vissa yrken, skedde en höjning med 31 % jämfört med 2022 års belopp.

Förutom höjningen av arvudet till familjehemmen aviserades även en ökning av riksnormen för ekonomiskt bistånd med 8,6 % inför 2023. Riksnormen inom försörjningsstödet beräknas årligen och grundar sig i Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar samt på regeringens prognos för konsumentprisindex (KPI) för innevarande år. Om nivåerna för beviljat bistånd skulle vara samma som 2022, kommer ekonomiskt bistånd för 2023 att göra ett underskott trots det tillskott som beviljades i budget för 2023 på 1 mnkr.

Förutom ovanstående planerar sektorn att starta två nya verksamheter under året, Ågårdens psykiatriboende samt korttidsboende LSS för barn och ungdomar i Mollösund. Utvecklingen av de hemtagningar som planeras i samband med starten av dessa verksamheter påverkar i hög grad den ekonomiska utvecklingen, där puckelkostnader initialt kan komma att uppstå.

Sjuksköterskeverksamheterna står inför större utmaningar, brist på sjuksköterskor och stor konkurrens på de som finns riskerar att trissa upp lönerna för de som behöver anställas. Därtill saknas idag sjuksköterskor på natten vilket kräver dyra lösningar för att kunna uppfylla kommunens uppdrag.

En osäkerhet finns även inom hemtjänsten, där verksamheten i flera fall är mer kostnadsdrivande än den vad den resurstilldelning verksamheten får tillåter. Ett potentiellt överskott inom särskilda boenden kan till dels balansera en högre kostnadsnivå inom hemtjänsten.

Liksom föregående år finns möjlighet att söka flera större statsbidrag, främst avseende äldreomsorgen. Det största bidraget "Säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer" kvarstår som en riktat bidrag även för 2023. Bidraget kan enligt riktlinjerna användas till att bland annat öka personalkontinuiteten, förbättrad arbetsmiljö, arbetsvillkor och kompetensutveckling med mera.

Sektor samhällsutveckling, 2,6 mnkr

Fastighetsenheten blev inte fullt kompenserade för indexhöjningen på de externa lokalhyrorna, det rör sig om cirka -1,2 mnkr på helår i budgetavvikelse. Tack vare en mild vinter i jan-feb så ligger prognosen för el just nu lägre än budgeterat. Helårsprognosen visar sammantaget på ett överskott på 2,6 mnkr, vilket motsvarar det el-stöd som förväntas utbetalas av staten senare under året.

Vatten och avlopp, 0 mnkr

Helårsprognosen för vatten och avlopp visar ingen avvikelse från budget.

Renhållning, -1,0 mnkr

Helårsprognosen visar ett underskott på 1 mnkr. Det hänförs till arbetet och förberedelser till att kommunen tar över insamlingsansvaret för förpackningar från 1 januari 2024. Ingående resultatfond var 0,5 mnkr vilket finansierar halva det prognosticerade underskottet. Om en negativ resultatfond uppstår vid slutet av året, har verksamheten tre år på sig att återställa underskottet. Därför vidtas inga åtgärder just nu till följd av underskottet.

Prognosrapport februari 2023

Centrala poster, -10,4 mnkr

För kostnader kring pensionsutbetalningar, löneskatt, semesterlöneskuld och arbetsgivaravgifter mm prognosticeras en negativ budgetavvikelse om 4,1 mnkr.

Försäljning av fastigheter, mark och tomter beräknas ge 3,0 mnkr, vilket är 2,0 mnkr lägre än budgeterat.

Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 5,4 mnkr högre än budget. Skatteintäkterna ökar med 0,2 mnkr och de generella statsbidragen ökar med 5,2 mnkr. Det är framförallt regleringsposten (statens satsningar) som överstiger budget med 11,9 mnkr. Samtidigt ger LSS-utjämningen ett underskott med -5,5 mnkr och fastighetsavgiften ett underskott med 1,8 mnkr.

Finansnettot, det vill säga skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader, prognosticeras till 9,8 mnkr högre än budget, vilket beror på högre räntenivåer än budgeterat.

Driftredovisning (mnkr)	Prognos	Budget	Avvikelse
	netto 2023	netto 2023	
Politisk verksamhet och revision	-14	-14	0
Sektor ledning och verksamhetsstöd	-78	-78	0
Sektor lärande	-417	-414	-4
Sektor omsorg	-430	-430	0
Sektor samhällsutveckling	-78	-81	3
Affärsdrivande Vatten och avlopp	0	0	0
Affärsdrivande Renhållning	0	0	0
Ofördelad budget (pris-, löneökning, kapitalkostnader)	-16	-17	1
Summa nämndsverksamhet	-1 033	-1 034	1
Pensionskostn/skuldförändr. avseende semesterlön/arbetsgivaravg.	-23	-19	-4
Försäljning fastigheter, mark, tomter	3	5	-2
Internränta	18	18	0
Kommunstyrelsens medel till förfogande	-1	-1	0
Avgår verksamhetens interna intäkter	-172	0	-172
Avgår verksamhetens interna kostnader	172	0	172
Summa verksamheternas nettokostnad	-1 035	-1 030	-5
Skatteintäkter	867	867	0
Generella statsbidrag	209	204	5
Verksamheternas resultat	41	40	0
Finansiella intäkter	3	2	1
Finansiella kostnader	-28	-17	-11
Resultat	15	25	-10

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2023 är beslutad till högst 210 mnkr. Investeringsprognosen för helåret bedöms till 260 mnkr om alla de investeringar som planeras blir av i tid. I prognosen ingår investeringar som skjutits framåt från 2022 med 44 mnkr. Normalt sett brukar fullmäktige ta ett beslut om reviderad investeringsbudget efter att bokslutet är klart om det finns behov av att flytta över investeringsbudget från 2022. På grund av det osäkra ekonomiska läget och en tidig signal om stora kostnadsökningar för räntor och pensioner, vilket påverkar resultatnivån och de finansiella målen negativt, gjordes bedömningen av ekonomienheten att invänta första prognosen innan eventuellt beslut om budgetrevidering.

Prognosrapport februari 2023

Trenden historiskt är att investeringsutfallet blir cirka 30-40 % lägre än budget. Med ett sådant scenario även i år skulle utfallet bli runt 180 mnkr, det vill säga under budgeterad nivå. Ett av de finansiella målen är att minst 45 % av investeringarna ska finansieras med egna medel, det vill säga utan nyupplåning. Med en investeringsnivå på 210 mnkr och ett ekonomiskt resultat på 15 mnkr som bedöms i denna prognos sjunker självfinansieringsgraden till cirka 40 % och det finansiella målet uppnås inte. Men om investeringsnivån blir högst 190 mnkr och resultatet fortfarande 15 mnkr så klarar vi det finansiella målet för självfinansiering.

Det som eventuellt skiljer sig från tidigare år att vi har flera stora pågående projekt igång med betalplaner. Bland de större projekten beräknas 145 mnkr utbetalas i år.

Större projekt	Prognos 2023 mnkr
Ellös avloppsreningsverk	96,8
Ellös nya förskola	33,5
Ågårdens psykiatriboende	9
Mollösunds korttidsboende LSS barn och unga lokalanpassningar	5,5
Summa	145

Bland de lite mindre projekten beräknas en övervägande andel av nedanstående projekt bli genomförda under året. De större och mindre projekten summerar tillsammans en prognos på 180 mnkr.

Mindre projekt	Prognos 2023 mnkr
Hamninvesteringar	3,4
Parkering båtbyggargymnasiet	4,5
IT, system, fibernät mm	7
VA Svanesund norra	6
Gata Svanesund norra	2,7
VA Lunden-Bön	3
Gata Lunden-Bön	3
Kommunhuset byte ventilationsbyte	3,5
Planerat fastighetsunderhåll	5
Summa	38

Utöver ovanstående investeringar finns det flera projekt som är osäkra på grund av att vi inväntar olika beslut och processer. Ingen är startad ännu och även om de startar är det osäkert när de kommer igång och hur stor del av prognosen som upparbetas i år.

Osäkra projekt	Prognos 2023 mnkr	Anteckning
VA-länk väst/brö	15,7	Upphandling pågår
Va länk Varekil-Ellös	12	Ledningsrätt ej klar
Svanesunds förskola	15,5	Upphandling ej påbörjad.
VA fritidshusplaner	4,9	Ledningsrätt ej klar
Strategiska markinköp	5	Förhandlingar pågår
Förstärkningsarbete i ån etapp 2	5	Miljödom inväntas, upphandling ej påbörjad.
Cykelväg Lövås	3,1	Ej beslutad. Avtal, upphandling och arbete sker av Trafikverket.
Modulboende	4	Bygglovsbeslut inväntas.
Brandstation projektering	1	Förstudie ej påbörjad.
Summa	66	

Dessutom pågår diskussion om ytterligare några investeringsprojekt som saknar budget 2023. Det är bland annat iordningsställande av lokalen på Timmerhult för deltagare med sysselsättningsbehov, projektering av nytt LSS-boende, lokalrenovering och anpassningar på Södra Strandvägen 19 i Henån samt åtgärder i Varekils förskola. Investeringsbehovet ligger på mellan 10-20 mnkr. Här behövs mer utredning och beslut för att kunna gå vidare med projekten.

Sammanfattningsvis är en realistisk bedömning att investeringsutgifterna understiger budgeten på 210 mnkr på grund av att det finns en hel del osäkerheter kring vissa projekt. Men för att klara finansiella målen behöver resultatet förbättras, annars måste investeringsutgifterna minskas under budgetnivån. Förvaltningen bör få i uppdrag att förbereda ett underlag inför delårsrapport april med möjliga projekt att skjuta fram eller prioritera ned.